

OZBIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie, niewylaczajac niedziel i swiat o 8. rano.

Biurow Redakcji „Dziennika Polskiego,” ulica Batorego liczbą 26 (przedtem Hallicka 46).

Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct.

Z przesyłką pocztową w państwie Austrjackim, rocznie 24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. — miesięcznie 3 zł.

Z przesyłką pocztową za granicę, do całych Niemiec rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 5 gr., do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie 80 franków — kwartalnie 20 franków.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biurow Administracji „Dziennika Polskiego,” plac Wajacki liczbą 6 i 7 w domu pana Kiselki; we Wiedniu, Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu pp. Haasenstein et Vogler, we Wiedniu A. Oppelik, R. Moore, w Warszawie Riechman et Frencler, Biuro snonów w Paryżu C. Adam rue des Saint Péres.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od jednego wiersza drobnym drukiem (petit).

Prywatna korespondencja i nekrologi 12 ct. od wiersza.

Drobne ogłoszenia po 1 1/2 centa od wiersza. Pomieszkani i sklepy po 1 ct. od wiersza.

Reklamy w rubryce „Nadestane” 20 cent. od wiersza.

Numer kosztuje 6 centów.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Telefon Redakcji 171.

Od Administracji.

Zawarliśmy umowę z wydawcą, sprzedaje Administracja „Dziennika Polskiego” P. T. Prenumeratorem po nadzwyczaj niskich cenach następujące dzieła:

Kompletne wydanie dzieł J. J. Kraszewskiego 80 tomów za 25 zł. (Pojedyncze tomy sprzedają się po 40 ct.)

Pisma Narcozy Żmichowskiej (Gabryelli) 5 tomów za 5 zł. 40 ct.

Za opakowanie nie się nie liczy, kosztą zaś przesyłki ponosi odbiorca.

W czasie od 1. lipca do 30. września t. j. w ciągu sezonu kąpielowego można prenumerować „Dziennik Polski” z przesyłką także tygodniowo po 60 ct.

„Spokojne lato.”

Lwów 13. lipca.

Urzędowe stacje meteorologiczne dla polityki, zapewniały uroczyste w swych biuletynach, że po burzliwej i pełnej atmosferycznych niespodzianek wiosnie nastąpi pogodny i „spokojny lato.” Dyplomaci, pełni otuchy odłożyli na bok szczyty i tajemnice dokumenty, zamknęli księgi dziejów, odrzucili urzędową maskę obojętności i z radością zwykłych śmiertelników zabrali się do pakowania kufrow i układania plaun jak najprzyjemniejszego spędzenia czasu w głośniejszych i skuteczniejszych miejscach kąpielowych lub zacisznych ustroniach.

Lecz los nie chce uwzględnić słasnych zresztą pragnień spracowanej dyplomacji: jeden silniejszy powiew wiatru wbrew przewidywaniom urzędowych meteorologów zagnał na horyzont ciemne chmury, w których czuć zarodek silnej i długiej burzy.

Biog wypadków nie chce się dziś już stosować do wymagań małych mistrzów, którzy sądzą, że oni jedynie powołani są do tkania przedziejów: silniejszy od nich duch czasu, ucieleśniający się w coraz to nowych zjawiskach, szczyt z ich obliczeń i przewidywań, zmuszając ich do kierowania się według jego woli.

Stosunki, jakie obecnie zapanowały w Europie, mają cechę czegoś nieskończonego; zamiast porządku, do którego zdąża postęp i cywilizacja, widzimy dziwny chaos, a któż z dyptomatów może powiedzieć, w jaki obraz ułożą się te pomieszczone, beładnie rzucone szczytówy. Kraj bez księcia i księżki bez kraju, oglądający się na decyzje gabinetów europejskich, niemaszki rodzinne przybierające postać zarodku poważnych zakłóceń, ostatnie demonstracje w ulicach Paryża, pieniężna walka na giełdach nienieckich przeciw Rosji, intrzygi wreszcie, które ograniczą Azję i Afrykę w związku ze sprawami europejskimi, wszystko to objawy tego stanu, który zapowiada bardzo niepewną przyszłość. — Na zamku Ebnthal oczekuje niepokojnie nowowybrany książę bułgarski dalszych wypadków.

Czy będzie mógł być posłusznym jednomyślnie wyrażonej woli narodu bułgarskiego, czy odważy się włożyć na swe akronie tak ochotnie ofiarowaną mu koronę księżką? Wie on dobrze, czego ma się spodziewać od Rosji. Urzędowy organ caratu oświadczył, że sobranie jest nielegalne, że przeto Rosja uważa będzie wszelkie jego postanowienia, za nieważne i nie istniejące — a jest rzecz, prawie pewna, że żadne z mocarstw decydujących nie zechce zająć się obroną praw księcia, która musiałaby doprowadzić niezawodnie do konfliktu. Pod wpływem Rosji i Porta zmienia swoje stanowisko. Sulta, jak to było do przewidzenia nie ratyfiko-

wał konwencje egipskiej i pozostawi prawdopodobnie sprawę tę na dłuższy czas w zawieszaniu.

Rosja potrafiła bowiem uczynić zrozumiałym sultanowi, że ociąganie się może tylko przynieść korzyść, nietylko w kwestji Egiptu ale i w sprawie bułgarskiej. I tu więc sultan pozostanie wiernym zasadzie przewlekania spraw, utrzymując Europę w nieustannym napięciu. Gdyby zresztą — co przy znanej chwielności W. Porty jest rzeczą możliwą — powiał tam wiatr przychylniejszy dla Bułgarii, to i w tym razie kwestja bułgarska nie zostanie definitywnie załatwioną, gdyż wówczas mocarstwa zechcą sobie pozostawić „czas do namysłu.”

Tę niepewności na Wschodzie odpowiadają zupełnie stosunki na Zachodzie, mające na sobie wybitne piętno „czegoś nieskończonego”. Demonstracje dla Boulngera, które nawet we Francji wywołały zaniepokojenie, zagnęły stosunki między Niemcami i Francją, spotęgowali istniejące od dawna rozdzielenia. Rząd francuski nie jest dziś dość silny, ażeby potrafił opanować wzburzone namiętności ludu, stanowisko jego jest tego rodzaju, że jakkolwiek nie można je nazwać zachwianem, to jednak za chwilejsze się uważać je należy, a to przeswiadczenie napawa Europę słasnym niepokojem. Tak wygląda „spokojne lato” — nie mówiąc o tym, że dyplomaci, którzy jak sir Drummond-Wolff marzyli już o letnim wypoczynku, zmuszeni są pozostać na swych stanowiskach, gdyż najważniejsze pensum nie jest jeszcze wyrobione.

Dwa posiedzenia sobranja.

Tyrnowa 7. lipca.

Na przedwczorajszym posiedzeniu sobranja składał Kalczew sprawozdanie z podróży po europejskich dworach delegacji, którą wysłało ostatnie sobranie.

Mowa kreśliła w wstepie program delegacji składający się z trzech punktów: 1. Informowanie europejskich gabinetów o stanie rzeczy w Bułgarii. 2. Skonstatowanie na podstawie własnego doświadczenia, jak się mocarstwa zapatrują na kwestję bułgarską. 3. Interwencja w sprawie rychłego załatwienia obecnego przesilenia w Bułgarii.

Przechodząc do meritum sprawozdania sędzi Kalczew, że przyjęcie, jakiego doznała delegacja w stolicach Europy, było nadzwyczajnie pochlebne i zaszczytne. „Ministrowie stojący na czele mocarstw interesowali się gorąco naszą sprawą i chętnie słuchali szczegółowych informacyj, a wszyscy zapewniali, że niepodległość Bułgarii na wszelką prawną i zresztą traktatami zawarowaną gwarancję, jak długo nie opuścimy drogi prawa i porządku.”

Jedną tylko Rosja odmówiła delegacji przyjęcia, mimo wszelkich starań za pośrednictwem rosyjskiej ambasady w Wiedniu.

W dalszym ciągu swego bądź co bądź nieco optymistycznie zabarwionego sprawozdania powiada Kalczew dostownie: „Niezawisłość od naszej misji do europejskich gabinetów, ludy całej cywilizowanej Europy nie opuściły najdrobniejszej sposobności celem zmanifestowania, jak wysoko cenią o fiary i usilowania, które Bułgarij ponoszą dla swej niepodległości. Reprezentacje miast, rozmaite stowarzyszenia i korporacje, uniwersytety i inne wyższe zakłady naukowe wspólnie z uczącą się młodzieżą, mężowie stanu i uczeni starali się za pomocą urzędowych powitań, świetnych owacji, adresów i innymi sposobami udowodnić swój podziw i otwartą sympatję dla narodu bułgarskiego. Szeregównej przedstawicielce potężnej prasy byli uatelnio-nymi obrońcami bułgarskich ideałów.”

Porównawczy wreszcie podróz deputacji do pochodu tryumfalnego, składa Kalczew podzięko-

wanie Europie za ten zaszczyt, który się odnosi do całego narodu.

Powstaje Stawiejkow z ław opozycji i zaraz na wstepie robi niezaprzeczenie słasną uwagę, że należy rozróżniać między przyjęciem oficjalnym i prywatnym. Oprócz opinii publicznej i prasy, są w Europie rządy, których polityka musi isć ściśle torem interesów dotyczącego państwa. Polska miała po swej stronie sympatię całego świata cywilizowanego, powiada Stawiejkow, a mimo to rządy opuściły ją w danej chwili.

Po replice Stoilowa, sobranie uchwała podziękowanie Europie za przyjęcie bułgarskiej deputacji, poczem na wniosek prezesa ministrów przemasza najbliższe posiedzenie na dzień 7. bm. celem przeprowadzenia wyboru księcia.

Dziś to jest 7. tm. o godzinie 10. wiceprezydent Stojanow otwiera posiedzenie. Wszyscy posłowie zjawiają się w sali posiedzeń, galerje pełne publiczności. Po odcytnaniu imiennej listy posłów prezydent Tomczew, w krótkiej przemowie, poleca wybór księcia Ferdynanda Koburskiego.

W tej chwili powstają wszyscy posłowie bez różnicy stronictw i przez akklamację dokonują jednogłośnie wyboru księcia Ferdynanda.

Posiedzenie na krótki czas przerwane — wszyscy spieszą do biura urzędu telegraficznego.

Po ponownym zebraniu się posłów, przynosi ktoś fotogram księcia. Wszyscy oglądają ciekawie rysy przyszłego władcy, zwłaszcza posłowie wiesniacy.

Sobranie uchwała, ażeby księcia zawiadomić o dokonaniu wyborze a posłów zwołać na następnę posiedzenie po nadejściu odpowiedzi od księcia.

W mieście panuje powszechna radość z objawami entuzjazmu, do jakiego niezbyt sangwiniczni Bułgarij nie często się wnoszą.

Obrona hr. Robilanta.

W czasie rozpraw senatu nad kredytem 20 milionowym na cele afrykańskie znalazł wreszcie hr. Robilant sposobność usprawiedliwienia swej polityki i odparcia zarzutów, jakich mu nie szczędzono od chwili kleski pod Dogala, aż do jego ustąpienia. Mowa jego, na którą nie tylko senat ale i opinja publiczna wyczerkiwały z niecierpliwością, zrobiła tak wielkie wrażenie, iż nawet najciężsi jego przeciwnicy musieli uznać, że polityka Robilanta była lepsza aniżeli się to zdawać mogło.

Z wyjąsnieniem jego następujące punkta zasługują na szczególną publiczną uwagę:

„Niekoniecznie pomyslny rezultaty okupacji Assabu i Massawy, skłoniły go na wiosnę 1885 r. do odrzucenia teki ministerstwa spraw zagranicznych. Wkrótce potem zmuszony był ją przyjąć. Usilowania jego zmierzaly następnie do uwolnienia terenu od obecności władz egipskich i do rozszerzenia terytorjum okupacyjnego. W dalszym ciągu mowy, dawał hr. Robilant szczegółowe objaśnienia w przedmiocie misji hr. Pizzolini do króla abisyńskiego. Włochy zamierzaly zawiazac z Abisynią przyjacielskie stosunki, fakta jednak przekonały je, że król pokoju nie chciał. Nabrawszy przekonania, że Pizzolini nie powróci z Abisynią, był zdania, iż obowiązkiem jest Włoch wysłać wyprawę w głąb tego kraju. Ponieważ jednak stosunki międzynarodowe odradzaly takiego przedsięwzięcia, starał się skłonić kolegów do odwołania Pizzoliniego. Przekonawszy się zaś, że po Abisyńcy nie dojdzie do porozumienia, nie można, polecił generałowi Gene przyjąć postawę ogólną, ale stanowczą. Musi też przyznać, że zachowanie się generała Gene w 1886

roku było wzorowem. Wyprawa Salimbene-niego nastęrczyła później królowi abisyńskiemu sposobność wykonania tego, czego względem Pizzoliniego dokonać zaniebdał. Nikt od rządu, odwołania wojsk z Massawy domagać się nie może. Z Abisynią niepodobna będzie zawrzeć pokoju, należy zatem zająć w Massawie pozycję silną, poszanowanie budząca. Żeby 20 milionów na to wystarczyło, o tem wątpi. Ale niezakos sumy spodziewać się pozwala, że rząd nie zamierza rozszerzyć wyprawy w Afryce. W końcu hr. Robilant wyraził życzenie, ażeby Włochy, w razie zawikłań europejskich, nie ujrzały się zaangażowanymi w wojnę afrykańską. Po b. ministrze spraw zagranicznych, zabrał głos minister spraw wewnętrznych, p. Crispi, który przypomniał wypadki, które spowodowały, za porozumieniem z Anglią, okupację Massawy; nadmienil nadto, że wypadki w Sudanie, czyniłyby pozycję tę pożądaną i dla innych państw i dodał, że notyfikacja blokady wybrzeży abisyńskich, uznaną została przez wszystkie mocarstwa europejskie.”

Zdaniem ministra Włochy były popostru zmuszone do zajęcia Massawy, gdyż w przeciwnym razie byłoby to uczynio inne mocarstwo; dyplomacyjne względy — mówił p. Crispi — nie pozwalają mu się wyrażać jawniej, jesto jednak tajemniczą publiczną, że tem innem mocarstwem byłaby Francja.

To ostatnie twierdzenie doda powagi i znaczenia znanym wyjaśnieniem Manciniego w izbie deputowanych i wywołało wielkie wrażenie.

Sprawa miss Cass.

„Policmen, który aresztował przez omyłkę Miss Cass na Regen-Street, został aż do ukończenia śledztwa z urzędu swego złożony”. Oto ostatnia wiadomość, o zbiegu znaney sprawy, oto triumf zasady wolności osobistej, która świeci dziś w Anglii wielkie światło. Powracając dziś do tej sprawy, czynimo to w przedświadczeniu, że jest ona dość żywną, ażeby zainteresować najszersze kręgi publiczności zwłaszcza w czasach dzisiejszych, które berliński *Börs. Corr.* charakteryzuje w następujący sposób:

„Tchnienie brutalności owionęło naszą część świata, tchnienie niszczące piękne zarodki cywilizacyjne, zaturawające niezliczone mnóstwo ludzi duchem nietolerancji...”

„Zkąd przyszła ta choroba, której Europa od niejakiemu czasu ulega, bodaj czy zdolają zbadać kiedy psychologowie ludów. Fakt jednak sam jest niewątpliwy. Nawet w cywilizowanych krajach nietolerancja jest na porządku dziennym i nie ma może ani jednego państwa na stałym lądzie, któreby twierdzić mogło, że od winy braku gościnnosci jest wolne.”

„Antypatje narowosciowe, tłumne wydalania ludzi, którzy nie nie zawinili osobicie, szczywania przeciw cudzoziemcom, wszystko to są objawy jednego i tego samego ducha...”

W obec tego, jakże ożywczo działać musi myśl, że nie wszystkie jeszcze zasady zostały zdeptaue, że są idee, które w osobie najmniej znaczących jednostek, odnoszą imponujące zwycięstwo.

Najbardziej godną uwagi sprawą w tem zakresie jest sposób, w jaki opinja publiczna i parlament w Anglii zapatruwały się na stosunek poljeji do sądu. Wszyscy mówcy, którzy w tej sprawie zabierali głos, uderzali przedewszystkiem na to, że sędzia okazał taką ufnosć w zeznania policmena, nie pozwalając równocześnie złożyć zeznania chlebobawczyim aresztowanej. To branie w obronę po-

licji przez sąd — przenoszenie świadectwa stugi bezpieczeństwa nad zeznanie wolnego obywatela, stanowi główny powód oburzenia, jakie wypadek ten wywołał.

Wyobrażenia angielskie, tak różne od kontyentalnych, wymagają, ażeby sędzia stanął w przed-ciwagę poljeji. Ta ostatnia musi z konieczności działać nie raz pospiesznie, powodować się pozorami, *prima facie*, do tego zmusza ją jej przeznaczenie. Działania poljeji są subiektywne, skutkiem czego poljeja równie jak obalowany są stronami. Ta strona jednak jest upozasowana niesłychanie przeważa i widzą, jej polecaniom każdy musi się poddać bezwzględnie, bez krytyki, bez obrony. Potrzeba więc pewnej korektywy a taką powiniem być sąd. Tymczasem sądy kontyentalne uważają poljeje za „urząd” i często robią ustępowo z zasad słasności, ażeby tylko tego „urzędu” nie pozabawiać powagi. Ze to postępowanie jest wypływem fałszywych zasad, dowodu nie potrzeba, zdaje się, przeprowadzić. Sędzia w obec wszystkich a więc i w obec poljeji powinien być niezależny i bezstronny a słasny jego wyrok nie może nigdy szkodzić powadze poljeji. Mamy na to naj-lepsze dowody w stosunkach angielskich. Tam sędzia nie oszczędza poljeji, nie przyznaje jej wyjątkowego stanowiska a jednak jakąż powagę ma policmen tamtejszy w porównaniu z kontyentalnym! Mimo iż nie ma żadnej bronie, każde jego skinnienie jest szanowane, gdy wzmiesie laseszkę, symbol władzy, ustępują najuporniejsi spojnie, gdyż rozumie, iż każde nietaktowne zachowanie się policmena zostanie ostro ukarane. To przyczy-nia się także do tej prawy bawoehwalczej czci, jaką społeczeństwo angielskie otacza stan sędziowski, widząc w nim istotną gwarancję swych praw. A pamiętając o tem należy, że bezstronny i niezawisły sędzia jest tym czynnikiem, który w ludzie, sądzonych i sądzących zdolny jest jedynie wytworzyć poczucie prawa i poszanowanie istniejącego ustroju.

Wystawa w Wilnie.

Dwa lata minęły już od czasu, gdy po raz pierwszy urządzono w Wilnie wystawę rolniczą, a choć ani rozmiary, ani znaczenie ówczesnej wystawy nie były zbyt wielkimi, miała ona jednak pewną doniosłość. Ta też myśl dała początek tegorocznej wystawie rolniczej; w Wilnie, jaka się tam w końcu czerwca b. r. odbyła. Wystawa ta mieściła się na placu katedralnym i powstała za staraniem komiteu, którego prezesem był generał-gubernator wileński a członkami pp.: Ignacy hr. Ledóchowski, Bronisław Komar, ks. Gagarin, Adolf Jędrzejewski, Mieczysław Jędrzejewski, prezydent Miasta Białostoc, prezes Izby dóbr państwowych From, pułkownik Erté, Józef Montwiłł, Paweł Konieca, Jan Grulewski i pułkownik Golejewski.

I tegoroczna wystawa nie miała bynajmniej nader wielkich rozmiarów, niemniej jednak ze względu na piękne okazy inwentarza żywego zasługowała na blizszą uwagę rolników kraju naszego, gdyż był to zawsze rodzaj popisu lepszych gospodarstw naszych.

Wystawa ta obejmowała szereg działów, a mianowicie: działy koni, bydła, owiec, trzody, psów, ptaków a zupełnie *extra lineam* wspomnieć należy dział domowego przemysłu.

W dziale koni uderzyć musiało każdego praktycznie patrzącego na świat, nader przyjemnie, że przez pięknych egzemplarzy koni zbytkowych, wierzchowych, widzieliśmy także pewną liczbę koni roboczych. Medale za konie przyznano p. hr. Ledóchowskiemu, Wołodkowiczowi, ks. Druckiemu-Lubeckiemu, ogólnie najwięcej się podobały konie

MOJE ŻYCIE SCENICZNE.

Przez

M. Jokaja.

Być może, że nikt nie napisze tego wstępu w mojej biografji, dlatego sam się tem chęć zająć. I ja bowiem żyłem na „rumchojej ziemi” i ja zapalałem się do tajemnic, które kulisa ostania przed wzrokiem publiczności...

Trzy lata miałem zaledwie, gdy po raz pierwszy urządziłem scenę. Było to przedstawienie amatorki urzędzone przez grono małych studentów, do którego jeśli nie pamięć nie myli należał i brat mój najstarszy; owa bohaterka tragedja nie powiodła się jednak i to zaraz w pierwszym akcie. Zastana przymocowana była do szafy, na której rzedem stały komnaty i kompoty w siojach; zaledwie pociągnięto sznurtek, gdy wszystko to spadło na głowy aktorów.

Rzecz prosta, że ten piorunujący efekt wstepny był i końcem przedstawienia.

Tak więc o włos — a raczej o sznur tylko nie widziałem przedstawienia w trzecim roku mego życia. Mając pięć lat roku byłem w teatrze po raz wtóry. Przedstawiano wesołą sztukę, której i ja godawałem życia wykrykami i powtarzaniem wszystkiego co mi się podobało na scenie. Jeden okrzyk pamiętam dziś jeszcze:

„O kobiety! kobiety!”

Długi czas nie byłem potem w teatrze. Dopiero znacznie później, kiedy już chędził do szkoły, przypadła mi w udziale ta pamiętna dla mnie radość, iż mogłem być na przedstawieniu dawanem przez pensjonarzy w kolegium.

Grano utwor Casanova („Gerson le malheureux”). Szanowny kapelan Papay przedstawiał on-cera, pan kantor Harmaty „upiora”, sympatyczny i wiecznie młody profesor Jan Szarka „zartobliwego cygana”, który był najbardziej oklaskiwany. Szanowny kapelan Papay zupełnie zadowolil pu-

bliczność: mówiono, że zupełnie tak gra, jakby prawil kazanie.

Trzecie przedstawienie teatralne było już moje własne: mojemi były scena, sztuka i towarzysystwo.

To ostatnie składało się z pięciu studentów: żaden z nas nie miał więcej jak lat dziesięć. Scenę urządziliśmy w wozowni, kulisy wymalowali sami, sztukę zaś ja napisałem. Tytuł jej brzmiał „Fryderyk von Hohenheim czyli morderstwo w nie-wie obrócone, tragedia w pięciu aktach p. M. Jokaja.” Treść jej jest następująca: Niegodny wuj czyzba na życie swego siostrzana w zamiarze zagarnięcia jego majątku, ale pobozny pustelnik ocala przesladowanego. W końcu okazuje się, że pustelnik jest ojcem tego młodziana, który dotąd uchodził za sierotę. Znamach zbrodniczy unicestwiony — niewinnosć tryumfuje — wieny intrzygant sam zjada zatrutą potrawę, tę właśnie, którą dla siostrzenia przygotował.

Gracko odegraliśmy tę sztukę do końca: nie było najmniejszego wypadku, prócz tego, iż przedstawiający rolę pustelnika, Benjamin Vörös — ceniony dziś adwokat — rolę rozdzieloną na pięć aktów wyrecytował odrazu. Nie przeszkodziło to sztuce: następnie częściowo ją powtarzał.

Długi czas upłynął, zanim znów scenę urządziłem; byłem wówczas *studiosus juris* w Keeskemete. Utworzywszy towarzystwo amatorki, odegraliśmy najpierw na rzecz biblioteki kolegium starą komedję pod tytułem: „Miłość i szampa”. potem inną jakąś, której jednak nazwa wyszła z mej pamięci. Tyle wiem tylko, że odegrałem w niej rolę bonwianta nazwiskiem Selicour.

Należy przyznać, żeśmy się wówczas wysmienicie wywiązali z zadania.

Jak wielkie powodzenie miała w Keeskemete moja działalność sceniczna, dowodzi fakt, iż gdm pewnego razu deklamował na scenie słynny wiersz krotezów „Hahlo! Zekintetes karok es rendek!” (Słuchajcie wy panowie i wy wszystkie stany) obecny temu Petofi powiedział, że jeden tylko człowiek w kraju potrafiłby lepiej ten wiersz wypowiedzieć, mianowicie on sam.

Niedawno przedstawił mi ktoś pewnemu sa-

downemu jegomości z Keeskemete, przypomniało mu się zaraz moje nazwisko.

— Aha! — rzekł — ten sam Jokaj, który w roku 1841 tak wybornie deklamował wiersz krotezów!

Od owego czasu nic o mnie nie słyszał.

Po raz pierwszy wystąpiłem już na scenie w peszteńskim teatrze narodowym.

Było to wielkie wspaniałe przedstawienie. Taki dramat nie był przedtem nigdy odegrany, takiego zdaje się i w przyszłości nie ujrzyjmy.

Było to dnia 15. marca 1848!

Naród wyzwolił kraj i ducha.

Nastąpiło wskrzeszenie zmarłych!

Delegacja narodowa czuwała nad porządkiem publicznym; wszewchładny lud wielką falą spływał do Budy, ażeby z więzienia uwolnić męczennika prasy Miehala Tancis i w tryumfie jako bohatera wprowadzić go do Pestu. Teatr narodowy wziął również udział w owacjach dnia tego dając bezpłatnie wspaniałe dramat, od dawna nie grany p. t. Bank-ban. Można sobie wyobrazić, jakie to było widowisko.

Teatr bezpłatny w obec upojonej szczęściem, uradowanej wolnością publiczności, zapelniającej salę po brzegi. Piękne damy i przekupki, wykintni panowie i rzemieślnicy siedzieli obok siebie: wszyscy zboczeni, jakby po całodziennym walce u barykad.

Rozległ się marsz Rakoczejo.

Tego już tylko brakło.

Bracia ochota wszystkich ścisnąć po kolei.

Zastana podniosła się w górę.

Cały personal teatru narodowego przybrany w stroje narodowe zaintonował na scenie hymn narodowy Szózat. Artysci dramatyczni także śpiewali jak który umiał. Nareszcie i publiczność polczyła swe głosy i razem śpiewano. O Banku nie było już mowy.

Publiczność nie chciała widowiska, trzeba było przerwać sztukę.

Wtedy przyszło na myśl Gabryelowi Egressy, znakomitemu ówczesnemu tragikowi, wystąpić na scenę w kostjumie Attyli i zadeklamować znany

wiersz Petofego. Galeria usłyszała się nieco, ale gdy Egressy wygłosił słowa: „Ojcowie nasi są przeklekni” — ozwał się jakiś głos z paradyżu:

„To dajmy im pokój!” — Co Egressy dalej deklamował, co wszyscy krzyтели, co ja krzycałem, tego dziś nie pamiętam. Publiczność chciała widzieć Tancisa. Naprózno przemawiał Petofi, aby ją uspokoić, daremnie odywał się Zrinyi, przebrzmiał i głos Vasvariego, który przemawiał z loży literatów.

Publiczność wołała: Tancis! Tancis!

Naraz przyszła mi szczęśliwa myśl do głowy przemieniona do ludu ze sceny.

Zabłocony po kolana, w płaszczu karbonaryjskim na ramionach, w pogniecionym cylindrze z dużym piórem czerwonym, z szablą jurysty o boku wbiegłem na scenę.

Tam poraz pierwszy poznałem Róze Labor-falwy*), która własną kokardę odjąwszy od piersi mnie ją przypięła. Był to efekt piorunujący.

Om mówił, nie wiem, ale to pewna, że publiczność mię słuchała i rozszalała się cicho. Już nie żądano, ażeby przyprowadzić Tancisusa na scenę.

To wystąpienie moje całkiem się więc powiodło.

Honorarium za debiut, stanowiąc owa kokarda narodowa!

Na długo usunąłem się potem od kariery artystycznej, gdyż czasu nie było po temu.

Dopiero ruchliwe dni szóstej dziesiątki stulecia zbliżyły mię do sceny. W Krocacji panowała straszna nędza, Krocaci cierpieli głód tym razem nie za Węgrów. Towarzystwo arystokratyczne zamierzyno urządzić na ich korzyść w teatrze narodowym widowisko.

Rzecz ta miała być połączone z malenką demonstracją polityczną: Ostatni pasza z Budy zauważył, że to była subtelnie osenuta intrzyga, nie godziło się jej stawiać przeszkód, gdyż Krocaci na serjo głód cierpieli, my zaś szczerze byliśmy do nich zapaleni. Grono aktorów składało się z sa-

mych hrabiów i ksiąząt: można sobie wyobrazić, jak trudno być tu reżyserem. Z razu próbowałem sił swoich, lecz przekonawszy się, że się na nie nie zdani, ustąpiłem urzędowi silniejszemu rektor hr. Emanuela Andrassy. Reżyserował on tak energicznie i ostro dostojnymi panami i damami, że nie-bawem nikt go słuchać nie chciał i trzeba było od-ciąć reżyserji aktorowi z powołania. Odtąd wszyscy byliśmy posłuszni i przedstawienie się udało znakomicie. Trzeba by było potem powtórzyć kilka razy, naturalnie przy podwyższonej grubo cenach.

Ja deklamowałem patriotyczny wiersz w dosyć niewinnym gatunku i do tekstu Niklasa Zrinyiego urządziłem obraz z żywych osób, w którym hrabia Emil Zichy w osobie Zrinyiego, kate arystokracji węgierskiej przysięgać, że do ostatniego tchnienia, wytrwale, mówić będą tylko po węgiersku...

Jakim tam był zapal!

Przedstawienia takie odbywały się i na prowincji.

Na początku lata tegoż roku wybrałem się do komitatu Heves, w towarzystwie słynnego pianisty Emeryka Szekely i przyjaciela mego Antoniego Varady, głównie dla odwiedzenia Gabryela Kazinczy, jednego z wybitnych przedstawicieli naszego stronnictwa.

Zanocowawszy po raz pierwszy u bar. Orczy, pojechałszy nazajutrz do Eriau. Na samym wstepie wpadł mi w oczy duży amsz z następującem obwieszczeniem: „Wielkie przedstawienie na rzecz braci krocackiej. Maurycy Jokaj wypowie wiersz p. tyt.: Pasterz i żrąda”

Nie o tem nie wiedziałem, zmuszono mnie podstępnie do wystąpienia.

Otrzymałem mnóstwo oklasków i bukietów i hołdy te muszę przypisać mojej artystycznej deklamacji, gdyż wiersz był niesłychanie niedorzeczny.

Opiewał on, że w Węgrzech żyją w zgodzie wszystkie stronnictwa, że narodowości idą ręką w rękę, że nie ma różnic stanów i religji...

Niechby się dziś ktoś odważył podobny wiersz deklamować — byłby wygizdany. Był to ostatni mój występ.

*) Późniejsza małżonka Jokaja, uobóstwiana artystka † 1836.

ze stajni hr. Ledóchowskiego; stajnia ta wyszła też z wielkim tryumfem z wysięgów, jakie się w Wilnie w dniu 24 zm. odbyły.

W dziale bytła reprezentowane były głównie rasy Szwed i holenderska; było też kilka okazów wyborowej rasy miejscowej. Ogółem wystawiono 54 sztuk bytła, między którymi ogólną zwrotność na siebie uwagę okazy z obory p. Puzyny rasy szwedzkiej.

Pawel Puzyna należy do nader czynnych i zabiegliwych rolników, odznacza się troskliwością i umiejętną hodowlą inwentarza, a radami swymi wspiera chętnie swych sąsiadów, oddziałując przez to dodatnio na chów bydła w całej okolicy. Słynne na całą Zmudź jarmarki ponieważkie cieszą się też od dawna gorliwym poparciem marszałka Pawła Puzyny i jemu winno są po części swe powodzenie.

Pomijając szczegółowy opis poszczególnych działów żywego inwentarza, a zaznaczając tylko, że choć liczba wystawionych okazów w żadnym dziale nie była zbyt wielką i dość wiele zamówionych pierwotnie kłatek stało pustkami, to jednak każdy dział miał okazy zupełnie dobre, dodajmy kilka słów o drobnym włościańskim przemyśle, którego okazy nadesłało 80 wystawców. Znaczący z góry pewną jednostronność tego przemysłu, a mianowicie, że stanowiąc dominującą rolę odgrywały wszelkie rodzaje tkanin, a inne działy przemysłu domowego widać, że u nas prawie zupełnie odległymi. Dział ten drobnego przemysłu włościańskiego znalazł wystawców przeważnie z gubernji kowieńskiej. Przedstawione na wystawie okazy tegoż przemysłu zasługują na uwagę dobrem wykonaniem, czystością barw i pewnym smakiem, co istotnie zadawiać musi w braku wszelkiego zycielowego poparcia, ba nawet w braku szkół fachowych, czy jakichkolwiek środków naukowych. Wspomnieć też jeszcze należy o piecach kałowych i wyrobach z gliny palonej, oraz majolikowych p. Pawła Puzyny z powiatu poniewieżkiego; istnymi producentami tych wyrobów są miejscowi włościanie samoucy, którzy je wykonują podług gotowych modeli; wyrobów te wszystkie odznaczają się rzetelnością i pięknem, prawie artystycznym wykonaniem, tak, że produkcja ta może przy dalszym wydoskonaleniu i odpowiednim fachowem kształceniu pracujących robotników zapewnić przyszłość dla siebie.

Komitet urządzający wystawę, mógł z istotnym zadoleniem patrzeć na skutki swej pracy i swych zabiegów. Jakkolwiek bowiem rozmiary wystawy nie były wielkie, to jednak wystawione okazy we wszystkich działach stwierdziły, że gospodarstwa nasze i drobny przemysł rozwijać się mogą, byle były dobrze prowadzone. Czas są niekorzystne, warunki nader trudne, ale jednak należy dążyć naprzód, nie tracąc ducha, ani nadziei, że przecież lepsze jeszcze nastaną dni.

Z prowincji.

Staniawów 12. lipca. (Wylutnienie miasta. — Sezon budowlany. — Brak ogrodu publicznego i miejsca do kąpiel. — Romantyczna scena.) Miasto nasze zaczyna się zwolna — jak zwykle w tym sezonie — wyłudniać. Wiele rodzin wyjechało już w góry na świeże powietrze lub też do miejsc kąpielowych a wiele wybiera się uskutecznić to niebawem. Po największej części dla Staniawowian w tym roku do Delatyna jako miejsca przez tutejszą powagę lekarską, dra Mroczkowskiego, wskazanego. Może też ten wyjazd wielu rodzin był przyczyną nieszczęśliwego powodzenia, jakiego tu doznał magik Cagliostro, który produkował się tutaj estery rasy.

Sezon tegoroczny możnaby u nas także nazwać i budowlany: asalony bowiem ruch budowlany ogarnął tego lata nasze miasto. Na samej ulicy Lipowej murują 5 nowych domów a nadto zrestruowano i restaurują kilka kamieniczek. Nie brak i robót publicznych; od tygodnia już brukuje na nowo nasz rynek a obecnie stawiają już chodnik i po drugiej stronie ulicy Karpińskiego.

Najmniej daje nam się uczuć brak lokalów publicznych. Mamy dzięki Bogu aż 9 kawiarni i również dosyć restauracji a niedawno przybyła jeszcze usapania, z gusem i komfortem po wielkomięjsku urządzona restauracja Fischera z ogrodem, który co wieczór przepielonny jest publicznością. Natomiast nie mamy ogrodu publicznego, dokądby się można schronić przed słońcem i prochem; już od kilku lat ciągle poruszają te kwestje w naszej radzie miejskiej, lecz niestety dotąd bezskutecznie. Dziwna rzecz, że miasto naszemu, które na wszystko ma pieniądze, brakuje funduszu na ogród i na udogodnienie publiczności kąpiel. Jest u nas gdzie się kąpać, lecz miejsca te od miasta zbyt są oddalone a nadto zupełnie nie urządzone.

W końcu wspomnę jeszcze o tych scenach, jakie wczoraj na tutejszym dworcu kolejowym miały miejsce. Oto tłumy chłopstwa, zebrane w zamierzane jechania na żniwo, w żywe wesołności strony kraju, upiwały się, wyprawiały bardy. Nie brakło przytem i romantyzmu. Oto hoła, młoda dziewczyna, córka zaromantycznych rodziców, zbiegła z domu i podąża za swym Adonisem, który razem z innymi ruszył na żniwo. Rodzice tej rozkochanej dziewczyny, dowiedziawszy się o tem, pogonili za córką i dogieśli ją w samą porę, bo beśpoornie przed odejściem pociągu. Naturalnie, że nadobna córka z początku o powrocie i myśleć nie chciała. Trzeba było dopiero interwencji policyi, która uznała słuszne prawa rodziców i córkę im wróciła. (F-m.)

Poczenia 12. lipca. (Pożar.) W ciągu trzech tygodni nawidził dnia 8. bm. mieszkańcom tutejszym w rynku po raz drugi pożar. Spłonęło tam razem 7 domów a kilkadziesiąt osób pozostało bez dachu i sposobu do życia; łaskawe datki dla pogorzeliwów byłyby przeto bardzo pożądane.

Jak przy pierwszym tak też i przy drugim pożarze odśrogonili się w ratowaniu robotnicy tutejszej rafinerji nafty p. Stanisława Szczepanowskiego i spółki a z pośród nich p. Nosek okazał wiele energii i poświęcenia. Straż ogólna kołomyjska przybyła również na ratunek.

Z poczenia obowiązku zwierzchność gminy Poczenia składa wszystkim, którzy w ratowaniu czynny wzięli udział, najszczerze podziękowanie.

Ankieta naftowa.

Z rozporządzenia ministerstwa skarbu zwołana została na dzień 30. czerwca b. r. do Wiednia ankieta, której zadaniem było wypracowanie instrukcji do badań olejów mineralnych zagranicznych na ich zdolność palenia się, po oczyszczeniu drogą smagą, chemiczną, bez uprzedniej destylacji.

W ankiecie tej brał udział ze strony galie, jako ekspert p. Br. Pawlewski, profesor technologii chemicznej w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, który w Gascie Lwowskiej obszernie daje sprawę z czynności tej ankiety.

Co do olejów mineralnych wynosi, jak następuje:

1. Oleje mineralne surowe lub też oczyszczone, nadające się do oświetlenia, płacą złotem cło w ilości 10 zł. za 100 k.

2. Oleje mineralne surowe, czyszczone w jakikolwiek sposób, lecz z pominięciem destylacji i niezdatne do palenia i oświetlenia, płacą złotem za 100 k. 2 zł. jeżeli okazy ciężar właściwy 0.830 lub wyższy.

3. Oleje mineralne surowe, nienadające do palenia i oświetlenia, po oczyszczeniu drogą zimną, chemiczną, bez destylacji jednak, posiadające ciężar właściwy niższy od 0.830 płacą cło w złocie 2 zł. 40 ct. za 100 k.

Według takiej normy ocenia, należało w każdym poszczególnym razie rozstrzygać, który z przywożonych w granice państwa olejów po chemicznem oczyszczeniu (bez destylacji) nadaje się do oświetlenia i palenia, który zaś nie. Dotychczasowe przepisy, dotyczące tego rozstrzygnięcia, okazały się niepewnymi i niewystarczającymi.

Zwołana ankieta miała zatem podać instrukcje, według której rozstrzygać możnaby było, czy dany olej mineralny ma płacić 2 (respec. 2.40) czy też 10 zł. złotem.

Wezwani fachowi biegli eksperci przeprowadzili szereg badań nad paleniem się olejów w zwykłych lampach bakańskich, już bardzo rozpoznanymi w Austrii i dostarczanych głównie przez firmę R. Dittmara.

Badania te szczegółowo opisuje prof. Pawlewski. Brano do nich mieszaninę z tak zwanego surowca fiunaiskiego, który zawierał 64.3 pre. olejów świetlnych i z destylatu oczyszczonego — następnie mieszaniny nafty świetlnej i ciemnej smoły naftowej — wreszcie ropę surową amerykańską, galicyjską i fiunaiską, oraz mieszaninę ropy amerykańskiej z natą świetlną. Mieszaniny te czyszczone sposobem używanym w destylacjach, przerabianych fałszyfikat i poddano próbom palenia. Doświadczenia te dają dostateczną podstawę do ułożenia sposobu, według którego można w każdym wypadku orzec, czy wprowadzany jako surowiec olej mineralny jest rzeczywistym surowcem, czy też fałszyfikatem, nadającym się do oświetlenia. Na tej podstawie eksperci podali następującą propozycję instrukcji:

1. Dany olej ma być czyszczony 5 pr. kwasu siarkowego o 66°B przez kłócenie, trwające 5 minut; dana masa ma stać 18 do 24 godzin, ma być zlaną od powstającego osadu, zadaną 5 pr. wodnika sodowego o 38°B, kłóconą przez 5 minut, ma stać 18 do 24 godzin i po upływie tego czasu ma być zlaną z nad osadu lub płynu i przez bibułę filtrowaną.

2. 150cc filtratu ma być wlewanych do zwykłych lamp bakańskich o płaskim, luznym kłocie i w lampach tych próbowanych na zdolność palenia się przez czas 2-godzinny. Jeżeli po upływie tego czasu szerokość płomienia nie zmniejszy się więcej niż o połowę, jeżeli wysokość płomienia nie spadnie poniżej 2mm nad daszek lampy — badany olej winien być uważany jako zdający do palenia i powinien płacić 10 złr. cła w złocie — w przeciwnym zaś razie, 2 lub 2.40 złr.

Cały protokół, wraz z zarzysm instrukcji podpisałi wszyscy członkowie zwołanej ankiety i protokół złożono w ministerstwie finansów.

Po podpisaniu już ekspert węgierski zauważył, że potrzebne będzie jeszcze dalsze robienie podobnych badań, i że on je prowadzić jest gotów exproci zaś austriackiej i galicyjskiej uważają rzecz za skończoną i badań dalszych w tym kierunku robić nie potrzebują.

KRONIKA.

Wiadomości osobiste. Powołany przez p. marszałka krajowego, zastępca członka Wydziału krajowego p. Mieczysław Onyżkiewicz przybył wczoraj do Lwowa i objął zaraz kierownictwo departamentu gminnego w Wydziale krajowym. — Członek franc. Akademji Caro jest umierający.

Nekrologia. Michał Wiśniewski, żołnierz z r. 1863, resypient miejskiej straży akcyjowej, zmarł w 43 roku życia. — Julian P. s. o. n., obywatel krak., b. radea miejski, zmarł w Krakowie d. 10. bm., przelżywszy lat 62. — W Warszawie zmarł jeden z najzdolniejszych techników-architektów Filip Przemyski.

Kalendarz. Czwartek (14.): Bonawentury — Dobrogość. Wschód słońca o godz. 4. min. 20, zachód o godz. 7. min. 48.

Kalend. myśliwski. W lipcu wolno polować na jelenie, kozły (rogacze), ptactwo wodne i błotne w ogólnosci.

Fizykiem miejskim na podstawie uchwały rady miejskiej został p. dr. Antoni Pawlikowski.

Dary. Cesarz ofiarował 1000 złr. na pogorzeliw w Toustem, w obwodzie skałackim.

Cesarz udzielił z prywatnej swej skrzynki gminie Hawniki, w powiecie dobromilskim, na budowę szkoły zapomogi w kwocie 100 złr.

Akt uznania. Grono nauczycielskie tutejszego zakładu guchoniemych ofiarowało przechodzącemu w stały stan spoczynku koledze p. Tomaszowi Cholchoussce srebrny medal pamiątkowy z napisem: „Dobre zastępowanie koledze Wmu Tomaszowi Cholchoussce na pamiątkę koleżeńską od grona nauczycielskiego Instytutu guchoniemych we Lwowie 1887 r.”

Ofertę na budowę gmachu pocztowego prócz wymienionych poprzednio czterech krajowych firm budowlanych, wnieśli także pp. Wład. Godowski i St. Cholchouński, którzy wykonywali poprzednio budowę gmachu dla namiestnictwa.

Wykład habilitacyjny obrońcy dra Władysława Ostrożyńskiego, celem uzyskania *veniae legendi* w austriackim prawie i postępowaniu karnem na tutejszej wszechnicy, odbędzie się w auli uniwersyteckiej dziś we czwartek. Prelegent mówić będzie „o stanowisku strony cywilnej w procesie karnym”.

Mianowania. Prezydent sądu krajowego wyższ. w Krakowie zamianował Kazimierza Prebendowskiego rezydentem rachunkowym, Romana Mikulajskiego oficyałem rachunkowym, wreszcie Władysława Łapińskiego asystentem rachunkowym przy sądzie krajowym wyższym w Krakowie.

Mianowania w armji. Elowowie jęskowsko-lekarscy dr. Arnold Parkas i dr. Julian Trzaskowski, mianowani starszymi lekarzami w stanie czynnym ok. armji, mianowicie, pierwszy przy szpitalu garnizonowym nr. 14. we Lwowie, drugi przy flicie jako prowizoryczny lekarz korwety.

Cesarz udzielił generał-majorowi w stanie spoczynku, Edwardowi Młodkiewiczowi, stan szlachecki a pułkownika Wilhelma Mücka, komendanta galie batal. obrony krajowej, nr. 62, przeniosł w stan spoczynku z wyrazem uznania za długoletnią służbę.

Stypendjum. Na przedstawienie tutejszej reprezentacji miejskiej, nadał Wydział krajowy stypendjum z fundacji śp. Samuela Głowńskiego, przeznaczoną dla synów mieszczan lwowskich, o rocznych 157 złr.

50 ct., Tadeuszowi Marjanowi Janowi Fechterowi, uczniowi 7. klasy gimnazjum Franciszka Józefa.

Minister oświaty dr. Gautsch zwrócił uwagę władz szkolnych, że uwahanie od warunku minimalnego wieku uczniów, wstępujących do szkół średnich, jest prawie niemożliwym i dlatego należy odnośnie podania odrzucić.

Wydział lwowsk. tow. prawniczego przyjął do wiadomości zaproszenie krakowskiego komitetu „Zjazdu prawników“ i uchwalił pośredniczyć między członkami pragnącymi udać się na ten zjazd a komitetem urządzającym. Nadto Wydział tutejszego towarzystwa prawniczego odniósł się do dyrekcji kolei Karola Ludwika, celem uzyskania dla swych członków zniżenia ceny jazdy do Krakowa.

Z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykład habilitacyjny ks. dra Eastachego Skrochowskiego „O obrotach chrześcijańskim w pierwszych wiekach naszej ery“ odbył się w Krakowie w dniu onegdajszym w amfiteatralnem auditorjum w *Collegium novum* w obec licznego grona profesorów i docentów Uniwersytetu z przeszłym, przyszłym i teraźniejszym rektorem na czele i w obec poważnego zastępu uniwersyteckiej młodzieży.

Dr. Ludwik Rydygier, nowomianowany profesor chirurgji w Uniwersytecie Jagiellońskim i następcą po prof. Mikuliczu, przybył już do Krakowa, gdzie zabawi tymczasem przez kilka dni, ażeby na wezwanie dziekana wydziału lekarskiego rozpatrzyć się w planach nowej kliniki chirurgicznej, które z poczynionymi w danym razie przez niego uwagami przedłożone zostaną następnie ministerstwu we Wiedniu.

Zbiegł z wzięcia sądu obwodowego w Przemyślu więzień, Feliks Fradera, liczący lat 16.

O defraudancie Zaleskim obiegają temi dniami we Wiedniu pogłoska, że tenże został w Brazylji przarzesztowany. Dzienniki wiedeńskie zaprzeczają jednak, na podstawie informacji zasięgniętych w tamtejszej dyrekcji policyi, jakoby to prawda było.

Dla dostojnego gościa. Warszawski *Kurjer Cods.* pisze: Apartament pałacu hr. Zamoyjskich przy ulicy Wawerskiej są obecnie odświeżane i część ich przygotowywani na przyjęcie cesarza brazylijskiego don Pedra. Ponieważ monarcha amerykański przybywa *incognito*, urzędowych zatem przyjęć nie będzie. Apartament cesarski składa się z pięciu salonów położonych od frontu ulicy Wawerskiej. O ile nam wiadomo, zamierzonych jest kilka wycieczek a mianowicie do Wilanowa Jabłonny itp.

Armja bułgarska nie przyjmuje w swoje szeregi cudzoziemców. Zapewnia o tem najkategoryczniej *Pol. Cor.* w komunikacji z Sofji, donosząc zarazem, że mnóstwo podań byłych oficerów i podoficerów austro-węgierskiej armji o przyjęcie do wojska bułgarskiego, które ostatnimi czasy szczególnie mnoży się zaczęły, ministerstwo tamtejsze odrzuca sumarycznie.

Pożar Witebska. Urzędowe sprawozdanie wykazuje, że w czasie onegdajszego pożaru w Witebsku spłonęło 409 budynków a 860 rodzin pozostało bez dachu.

Zakaz udziału w pogrzebach. Policya królewiecka w tych dniach wydała rozporządzenie, według którego w pogrzebie socjalistów wolno uczestniczyć tylko członkom rodziny zmarłego. Policya królewiecka powołuje się przy tem na § 17. ustawy o socjalistach, gdzie zabroniony jest współdziałanie w socjalistycznych zakazanych towarzystwach (!).

Tragiczny epilog wyborów. Wielki Warażdyn i cały komitat białarski są obecnie w ogromnem poruszeniu z powodu zdarzenia, będącego punktem następnym niedawno temu odbytych tam wyborów do sejmu. Oto niejaki Jerzy Komlosy, były wicenciarjusz, człowiek młody i w całej okolicy lubiany, załity został w pojedynku przez właściciela dóbr Bełę Mandla. Nie znając się wcale przedtem, pospreżali się byli w czasie agitacji wyborczej i Komlosy po kilku tygodniach, dowiedziawszy się o nazwisku swego antagonisty, poszedł do sekundantów. Obano pi-stolety i w ogóle jak najsurowsze warunki pojedynku. Mianowicie postanowiono, że w razie, gdyby strażcy chybiły, zapasnicy biec się będą dalej na palasze do „ostatniej krwi”. Tymczasem zaraz pierwszy strzał Mandla ugodził Komlosy'ego śmiertelnie w pierś i pomimo gwałtownej pomocy lekarzy, ranny wnet ducha wyzionął. Prokuratura w Wielkim Warażdynie wdrożyła śledztwo karne.

Straszny pożar obrócił temi dniami w perzynie miasteczko Babaszek na Węgrzech. Ocalało zaledwie 14 domostw, natomiast pewna kobieta i kilkoro dzieci zginęło w płomieniach. Ogień wszczął się od małego chlewni, podpalonego przez bawiacę się bez dozoru starszych dzieci a przybrał takie rozmiary groźne z powodu braku wody w tej miejscowości.

Eksplozja. Przedwczorajszej nocy eksplodował w nieznaną dotychczas przyczynę magazyn prochu w Taulud (w Massawio). Siedmiu żołnierzy utraciło życie, 15 zostało ciężko rannych a kilkunastu lekko.

Cholera. W Sardynji zaszło kilka wypadków cholery azjatyckiej.

Miljon gotówka. Gdy w r. 1866 generał Mantuffel natoczył kontrybucję dwudziestu pięciu milionów guldenów na miasto Frankfurt nad Menem, deputacja złożona z bankierów i kupców, udała się do głównodowodzącego armji nadreńskiej z prośbą o poczynienie ulg. Baron Mayer w Rothschild przemawiał w imieniu deputacji. Generał oświadczył kategorycznie, że żadne zmiany uczynić nie może. „Każą nam płacić 25 mil.“ odezwał się na to baron Rothschild. „Czy też Wasza Ekscelencja zastanowiła się nad znaczeniem tego małego słowa „milion“? Czy Wasza Ekscelencja widziała kiedy milion gotówką? Zmieszany tem niespodzianym zapytaniem, tembardziej, iż rzeczywiście nie widział nigdy w życiu tak poważnej sumy, przyszedł namiesnik Alzacji i Lotaryngji odprawił deputację, obiecując, że zastanowi się nad jej prośbą. Jak wiadomo, druga kontrybucja nałożona była w znacznie mniejszych cyfrach. Pierwsza niedawno przedtem natoczył był poprzednik generała Mantuffla, jen. Vogel v. Falkenstein, w sumie 5,700,000 marek. Ten oczywiście nie „widział“ nigdy miliona, otrzymałszy bowiem wiadomienie, że pieniądze są już zebrane, poszedł po nie dwóch żołnierzy z taczką i niemało się zdziwił, dowiedziawszy się, że trzeba będzie kilku woźów dla dostawienia do stacyi kolejowych owego miliona, zawartego w nie mniej, jak w pięćdziesięciu beczkach.

Jen. Boulanger podczas owacyj, wyprawionych mu przy wyjeździe z Paryża o mało nie został zaduszony. Wyciągnięty z wagonu ledwo zdołał schronić się do bufetu, gdzie koniakiem cucić się musiał po silnem zduszeniu klatki pierwszej. O godzinie 8 minut 20, ukazał się na dworcu Deroulde, którego pospólstwo powitało głosami okrzykami. W obec zupełnej niemożliwości wyjazdu jakiegokolwiekbydź pociągu nastąpiły głośne wrzaski nieszczęśliwych podróżnych. Naczelnik stacyi dał im radę, aby oddali wyjazd do dnia następnego, łatwo bowiem do seen krwawych dojśćby mogło. W koszarach uderzono na alarm — wojsko gotowe było wyruszyć na dworzec. Naczelnik stacyi zdał telegraficznie ministrowi wojny sprawę z położenia rzeczy. O w pół do dziesiątej zjawił się nareszcie na peronie prefekt policyi wraz

z 300 ajentami policyjnymi. Usiłowania ich jednakże, aby wyprawił Boulangera pociągiem idącym przez Fontainebleau były daremne. Pospólstwo bowiem kładło się na szyny przed pociąg, aby wyjazd uniemożliwić a następnie odjęto lokomotywę od wagonów. Część manifestujących uzbrojona była w dragi i haki. Nareszcie udało się oraz to liczenie przybyłej policyi dworzec wypróżnić. Generał odjechał na pierwszej lokomotywie, która ruszyć zdołała.

50-letni jubileusz swej pracy lekarskiej obchodzić będą w pierwszych dniach sierpnia dr. Franciszek Kosiński i dr. Damian Spausta. Sekcja lwowska Tow. lekarskiego a o ile nam wiadomo i rada miejska zamierzają stosownie uczcić w tym czasie jubilatów.

Panu Henrykowi Jareckiemu, dyrektorowi artystycznemu operki lwowskiej i zaszczytnie znanemu kompozytorowi onegdaj, jako w dniu imienin, personal lwowskich artystów w Krakowie urządził serdeczną owację. Solenizantowi wręczono piękny upominek a do życzeń składanych przez kolegów przyłączyli się bawijący w Krakowie p. Zygmunt Noskowski, dyrektor warszawskiego Towarzystwa muzycznego a także profesor tamtejszego Tow. muzycznego p. Plachecki i recenzent muzyczny p. M. Sieber.

Grono artystów warszawskich, do którego należą: skrzypek i profesor konserwatorium p. Gustaw Frieman, następnie primadonna opery panna Schlegler i pianistka p. Januwa Iwanowska, udaje się z końcem lipca na wycieczkę do Galicji i wystąpi w tym czasie z koncertem w Krynciu, Iwoniczu i Zakopanem.

Sady powiatowe, które obecnie umieszczone są niefortunnie przy ulicy Jagiellońskiej, mają być umieszczone aż koło kościoła św. Anny w kamienicy Sprächer. Prawdopodobnie ci, od których podobna propozycja wyszła, należą do tych, którzy chcieli teatr letni umieścić na — Zofjówce.

W sprawie zawieszenia wydawnictwa „Miru“ — wystosowała nuncjatura wiedeńska do ks. metropolity Sembratowicza — charakterystyczny reskrypt. Jest to pierwszy ważniejszy urzędowy akt młodego zastępcy Stolicy św. przy dworze wiedeńskim. Mons. Galimberti rozwiódł się na wstępie szeroko nad ważnością dobrej prasy i wzywa ks. metropolite do sprawozdania. Nie czekając na odpowiedź, zwraca uwagę ks. metropolity na wyjątkowe we wielu kierunkach wpływowe stanowisko księcia kościoła ruskiego, które wymaga jednak wielkiej energii, taktu, konsekwencji i czujności. A ponieważ podług informacji nuncjatury — prąd antykatolicki i antipolityczny między Rusinami nie ustają — lecz tylko ucięły, a teraz będą mogły być kontroli i oparcia (*ab instanti non refutatae auctoritate ab omnibus partibus reverenter susceptae*) buntuje się rozwijać, przeto zachodzi potrzeba pisma katolickiego i pojedynczego *sub auspiciis Archiepiscopalis*.

Profanacja kościoła. Onegdaj w krulech kościoła P. Marji w Krakowie pobity się do krwi dwie kobiety. Jedną z nich silnie pobita policya odesłać musiała do szpitala, druga naturalnie połączoną została do odpowiedzialności. Pobita ma 60 lat! Wczoraj odbyła się rekonsekracja kościoła, który napowrót otwarty został dla publiczności.

Bukłety do ręki według najnowszej mody nie układają się już kunstownie na drukach, lecz jako wycyznane wiązanki w bibulce angielskiej białej lub odpowiedniej do barwy kwiatów, zwiniętej w kształt lejkaty. Wiązanki te są o wiele gustowniejsze i trwalsze od sztywnych a tak szybko wędgnących bukłków na drutach.

Wielostronny obrońca. Przed kilku dniami odbywała się w Bolonii w sądzie policyjnym sprawa, na którą wyznaczony w urzędzie obrońca nie przybył. Ponieważ oskarżony o małe zwłóznienie nie miał nie przeciw temu, przez zapytał, czyby kto z obecnych nie zechciał podjąć się obrony. Po chwili zgłosił się wykintwie powierzchowności jegomości i otrzymawszy głos, wypowiedział tak świętą pół godziny trwającą mowę, że całe audytorjum hucznie obdarzyło go oklaskami. Przewidywać nie mógł również ukryć swego uznania i zapytał mowę, czy rzeczywicie nie jest adwokatem? — Owszem — odparł improwizowany obrońca — byłem nie tylko adwokatem, ale nawet prokuratorem (ogólne zdziwienie), sędzią, prezesem sądu i ministrem! (zdumienie wzrasta) — byłem też skazany na śmierć za morderstwo i grabież (zdziwienie zmienia się w trwogę, wszyscy sędziowie zrywają się z siedzenia) — ciągnie dalej z niezamąconym spokojem śmiały mowca — bo jestem aktorem Ludwikiem Pistorosi, o czem się państwo możecie wszyscy dzisiaj wiecej przekonać! — Oskarżony skazany został na najniższą karę w kwocie 3 lirów, którą zapłacił za niego niespodziany obrońca.

Kto jest uprzejmym człowiekiem? — ten, kto z zajęciem słucha opowiadania o rzeczach sobie dobrane znanych przez talkę, co o nich nie ma pojęcia...

„Hrabina Fredegonda.”

Hulaszeczko bawij się na dworze ks. Ernesta hanowerskiego w chwili, gdy przynosi os gościom swoim wiadomości, że wrócił hr. Koenigsmark, stynący jako najświetniejszy a zarazem najzłotniejszy kawaler siedemnastego stulecia. Powodem długich podróży była właśnie nieszczęśliwa miłość, która wymagała po nim tej ofiary. Dwie damy dworskie przyjęły tę nowinę z równie silnem, choć odmiennem wrażeniem. Pierwsza, księżna Thea, pasierbica ks. Ernesta, zdawała się być mocno zaniepokojoną; druga zaś, hrabina Platen, żona powiernika i faworyta księcia, okazuje pewne zadowolienie.

Otóż to, co było powodem zaniepokojenia księżnej, a zadowolone hrabiny, jest węzeł nowo obecnie przedstawionego w Paryżu dramatu p. Juljusza Amigues, p. n.: „Hrabina Fredegonda”.

Księżniczka Thea i hr. Filip Koenigsmark razem od dzieciństwa wychowani, pokochali się w pierwszej zaraz młodości. Miłość tę dostrzeżono, musiło nastąpić rozłączenie. Filip wyjechał na długą podróż za granicę. Tymczasem rodzina za chęcią namawiała Theę, aby oddać rękę swą synowi ks. Ernesta, następcy jego tronu, księciu Jerzemu. Thea nie umiała oprzeć się naleganiom i kiedy Filip był gdzieś na końcu świata, zgodziła się, choć niechętnie, na to małżeństwo. Ale poświęcenie z własnej uczynione osoby, nie zdołało zaguścić pierwszej, szczerzej miłości, zwłaszcza, że pewną była, iż Filip, pomimo sukcesów, których odgłos doszedł i do Hanoweru, przechował dla niej w swem sercu, chociażby tylko „grzechność pamięci”.

Hrabina Platen, którą będziemy odtąd nazywali Fredegonda, kochała się także w hr. Koenigsmarcku, ale niepodobną jej było panować długo w sercu, w którym królowała Thea. Ambitna i zazdrośna hr. Platen, gwałtowna i gotowa posunąć się nawet do zbrodni, przysięgała sobie odzyskać kochanka i zgubić szczęśliwą rywalkę.

Autor wprowadza nas do pałacowego ogrodu. Fredegonda przechadza się głęboko-zadumana, marząc o zemście, a tymczasem bilecik napisany do

Koenigsmarcka wsuwa eichaczem do znanej mu zapewne urny. Na nieszczęście, ks. Jerzy, przechodząc tamtędy, pochwycił ów bilecik, a ponieważ nie cierpił hrabiny za stosunki z swoim ojcem, przysłała mu myśli skromniotować ją ostatecznie, i zwołał w tym celu dworzana, magnatów, muzykantów i t. d., aby ich wszystkich zrodził świadkami miłosnej sceny. Ale do Filipa napisała także miłosny bilecik Thea, bilecik zresztą skromny, uczciwy, w którym zgadza się wprawdzie na tajemne z nim widzenie się, ale z zastrzeżeniem, że będzie ono ostatnim i że po niem wrócić musi na dobrowolne wygnanie. Lecz pą z biletem posłany, spotyka w drodze ks. Ernesta, który wziął z rąk jego list, poznał rękę They i nie zwróciwszy szczególnej uwagi, bilecik zatrzymał. Thea stawia się pierwsza na miejscu schadzki, gdzie niebawem nadchodzi Filip i trwoży się bardzo tem, że nie odebrał jej listu, przewidując piekielną jakąś intrygę. Przysięga ponownie wieczną dla Thei miłość i na dowód zobowiązuje się wrócić natychmiast na wygnanie; zabiera się nawet do odejścia, gdy wtem hucznie śpiewy, okrzyki, muzyka, zagłaszają uroczyste kochanków pogonienie. To ks. Jerzy nadchodzi z zebraną czeredą, a tu własna jego żona na schładce z hr. Koenigsmarckiem...

Na szczęście Thea jest zamaskowana, jak zamaskowana jest większość przyprawdzonych przez księcia świadków pogonienia hrabiny Platen. Księżę Jerzy i zaufany jego, Detrol, biorą się do zde-maskowania wrzekomej Fredegondy, lecz staje przed nimi Filip i woła z zapalem:

— Pan, co jesteś szlachcicem i księciem, chciałybyś obrabić kobietę, której winieś obronę? Przysięgam, że ona jest niewianna!

Książę, przekonywany przez Filipa, podchodzi w obec całego dworu, do zamaskowanej i podaje jej rękę. Wtem hrabina Platen wpada jak szalona w pośrodku tej sceny tragicznej. Przybycie jej zmienia całą postać rzeczy. Zaden wgląd zabraniać jej nie potrafi, ale gdy chce sięgnąć zbrodniczą swoją ręką po maszkę They, szlachetna kobieta uprzedza ją i sama maską zdejmując z godnością i powagą, jaką przystoi prawdziwej niewianności...

Książę Jerzy uprowadza swoją małżonkę a Filip zostawszy sam z Fredegondą, mówi:

— *Je pars, mais en partant, j'emporte mon amour!* (Odjeżdżam, ale zabieram z sobą moją miłość!)

A tamta odpowiada głosem ponurym: — *Moi je garde ma haine!* (Ja zachowuję moją nienawiść!)
Wkrótce niewianność księżnej zostaje ujawnioną ogłoszoną: Thea poddała się sądowi Bożemu, aby dać dowód, że jest w stanie łaski. Zwycajem sądniewiecznym przyjmuje w obec całego dworu najświętszy Sakrament i ogień niebieski nie pali obrusa na ołtarzu, co według wierzeń ówczesnych, musiałyby nastąpić niechybnie, jeśliby spróbowała zachować honor swój przed świętokradztwem. Cnota jej zwycięża: na sarkazmy Fredegondy odpowiedział już może ze spokojem: *Faites — en autant!* (Zrób to samo).

Fredegonda uczyniła tego nie powazy się. Ławiejszą dla niej rzeczą kazać zamordować Filipa de Koenigsmark. Nieszczęsny wydał się wprawdzie, ale żyć będzie. Thea nie może i wraca, by ją namowić do nieceki do przesładowców. Thea przystaje, ale Fredegonda czuwa nad niemi i podmawia męża swojego, hr. Platena. Ten zabija Filipa sztyletem.

Tak się kończy tragedia. Schyłona nad ciałem umierającego. Thea szepce mu do ucha zagrobową przysięgę: tymczasem wściekła Fredegonda chciałaby, zda się, własnymi rękoma domordować kochającego kochanka.

Z tego krótkiego streszczenia dramatu pana Juljusza Amigues zauważyć można, że jeżeli jego „Fredegonda“ nie jest arcydziełem sztuki scenicznej, to w każdym razie jest to prawdziwie piękny, poetyczny dramat, napisany wierszem netylko

wanie społeczeństwa naszego z naturą kraju i rozszerzenie wiadomości z zakresu nauk przyrodniczych, zwłaszcza przez wydawanie pisma popularnego. Przewidywany projekt statutów zawierał się mającego towarzystwa, prosił prof. Rostafiński...

kantowi magistratu dodatek na pomieszkanie 180 zł. rocznie. Co do obsadzenia posad lekarzy miejskich w nowym etacie uchwalonym przez radę...

powodu: „W przykrzej tej sprawie może być tylko to ministrowi pociechą, że pracuje on nad naprawieniem nie własnych, ale cudzych błędów, że spełnia obowiązki...

bułgarskiej za wybór ks. Koburskiego i wypowiedzenia przytem nadzieje, że mocarstwa zgodzą się na wybór. Porta wysłała okólnik do mocarstw...

komisji sprawa delegacji, jak wyżej powiedziano, od kilku tygodni ani na krok nie postąpiła naprzód. Niedobrze to wróży o rezultacie zabiegów kandyd...

Telegramy „Dziennika Polskiego.”

Wiedeń 12. lipca. Deputacja bułgarska składająca się z 11 osób pod przewodnictwem Tonczewa przybyła dziś wieczór do Wiednia. Według przekonań deputacji wstąpienie na tron ks. Koburga nie ulega żadnej wątpliwości.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Wiadomości osobiste. Dr Jan Jeleń, były kasjer lwowskiej filii banku austro-węgierskiego, mianowany został dyrektorem stanisławowskiej filii tegoż banku.

Z krakowskiej izby handlowo-przemysłowej. Posiedzenie z dnia 6. lipca. Przewodniczący: Prezes izby T. Baranowski. Komisarz rządowy: Delegat namiestnictwa: hr. Borowski.

Obecnych członków 26. Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu z poprzedniego posiedzenia szef biura dr. Weigel przedstawił obecny stan szkolnictwa przemysłowego w okręgu izby i wykazał, że przy współdziałaniu gmin i kraju powstają...

Ruch Stowarzyszeń.

Krajowe towarzystwo spóżywe. We wtorek 12. bm. ukonstytuowała się rada nadzorcza towarzystwa, wybierając przewodniczącym p. Emila Brajera, zastępując go Ernesta Tilla, sekretarzem p. Tadeusza Lopuszańskiego...

Rada miasta Lwowa.

Lwów 12. lipca. Na odbytym dziś tajnym posiedzeniu przystąpiła rada miasta Janowi Chęcińskiemu prakty-

Ceny zboża z dnia 13. lipca 1887 r.

Table with 5 columns: Zboże, Lwów, Tarnopol, Podwołoczyska, Jarosław. Rows include Pszenica, Żyto, Jęczmień, Owies, Groch, Wyka, Rzepak, Linianka, Koniec cz., Koniec biały, Koniec szw.

Przegląd polityczny.

* Sankcje cesarską otrzymał uchwalony na zeszłorocznej sesji sejmowej projekt ustawy, zmieniający jeden ustęp §. 1. krajowej ordynacji wyborczej...

* Dr. Trojan, były przewodca Młodoczońców, stał dnia 10. b. m. przed swymi wyborcami dla zdawania sprawy ze swych czynności poselskich.

* Rzymski korespondent „Neue fr. Presse” donosi, że reforma włoskiego senatu w łonie samych senatorów trafiła na pewną objętość. Wyborczą część senatu uważają za coś nadto...

* W ang. izbie gmin oświadczył Fergusson, że audycja pociągowa sir Drummonda Wolfa w sultana została naznaczona na piątek. Rząd nie ma zamiaru zwrócić odjazdu jego dłużej.

* Prasa pisze: P. minister handlu, margrabia Baquehem, uda się w ciągu bieżącego jeszcze tygodnia do Galicji, celem odbycia dokładnej inspekcji na galicyjskiej kolei transwersalnej...

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Table with 3 columns: Wiedeń, dnia 13. Lipca 1887 r., datuje, z dnia poprzed.

Pociągi kolejowe

Table with 4 columns: Od 1. Czerwca 1887 r., Pociąg pociągowy, Pociąg osobowy, Pociąg towarowy.

Przewodnik po Lwowie.

MUZEUUM ZAKŁADU NAR. IM. OSSOLIŃSKICH od godziny 10-tej do 1-szej przed południem, od 3-ciej do 5-tej po południu, we wtorek i piątek. Wstęp wolny.

MUZEUUM PRZEMYSŁOWE w ratuszu, codziennie od godziny 9-tej do 6-tej; wstęp w poniedziałek 50 ct., w inne dni 30 ct., w niedzielę i święta wstęp wolny.

MUZEUUM IMIENIA DZIEDUSZYŃSKICH przy ulicy Teatralnej 1. 18. Wstęp wolny. NIEUSTAJĄCA WYSTAWA sztuk pięknych, plac św. Ducha, w dni powszednie 30 ct., w niedzielę i święta 15 ct.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA, codziennie z wyjątkiem dni ferjalnych. GMACH SEJMOWY, codziennie, po przednie z ogłoszeniu się w zarządzie gmachu.

Przyjechali do Lwowa

duża 13. lipca 1887 r. HOTEL ŻÓŁTA, A. Jodko, z Włocławka. M. Pietruska, z Rudy. B. Zadurowiec, z Wołkowic. HOTEL ANGLEJSKI, W. Puzyna, z Stryja. M. Horodyński, z Królestwa. M. Cegłki, z Koszar. M. Brandt, z Drezna. T. Zajczkowski, z Budaowa.

Wszelch nauk lekarskich

Dr. A. Gońka. po odbyciu specjalnych studiów dentystycznych w zakładach uniwersyteckich dentystycznych w Berlinie otworzył

Atelier dentystyczne

przy ulicy Kopernika 1. 5 i ordynuje od godziny 9. do 1. i od 2. do 6. Wszystkie operacje dentystyczne na żądanie bezbolesnie, przy smieszeniu kokainą lub gazem rozweselającym (Lustgas). 1557 Sztuczne zęby osadzone na złości, kauczuku itd.

Przewodnik po Lwowie.

MUZEUUM ZAKŁADU NAR. IM. OSSOLIŃSKICH od godziny 10-tej do 1-szej przed południem, od 3-ciej do 5-tej po południu, we wtorek i piątek. Wstęp wolny.

MATTONIEGO GLESSHÜBLER. alkalizująca woda mineralna. napój oszeźwiający stołowy. Henryk Mattoni, Karlebad i Wiedeń.

